

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.

Na pol roka — 2 „ — „

Na štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,

páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stípcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Mestskí voličia a Kristóffyho reforma.

Ludová strana preskúmala Kristóffyho volebnú reformu dôkladne a nestranne. Prípravné práce ku prevedeniu tejto reformy nenie sú známe, Kristóffy má ich ešte len behom jedného roku vypracovať, fažko je teda pravý obraz utvorit' si o následkoch celēj predlohy. V posudzovaní Kristóffyho diela držali sme sa prísne toho, čo on v jeho predlohe udáva. Ku tomuto sme my ničoho ani nepridali, ani sme z toho ničoho neodejmuli. Vzdor tomu však stretáme sa s celkom bezzákladnými nápadmi zo stránky národovcov. Ludová strana sebe neosvojuje volebnú reformu Kristóffyho, ona si len za povinnosť pokladala prísne, lež svedomite ju posúdiť. Jestli je táto volebná reforma chybná a nespravodlivá, to tomu nenie ludová strana na príčine, lež sám Kristóffy, Tohoto nech si teda napádajú národovci, nie ale ludovú stranu a jej vodcov. Národovcom ostatne mňajú sa už argumentá a preto začínajú grobianit. Grobianstvo je ale ten najposlednejší argument. V luteránskom «Týždenníku» rozha-

Dvanásťročný Ježiš v chráme božom.

dzujú plošticami a plujú ako židia. Týmto spôsobom tá Kristóffyho predloha nebude lepšia. Ostatne škoda je národovcom rozhadzovať sa pre Kristóffyho. Dnes celý svet vie, že slnce tohoto štátnika, od ktorého národovci tak mnoho očakávali, už zachodí. Dnes je ešte v úrade, zajtrá možno zmizne z politického dejišťa a tak pôjde za ním aj jeho reforma. Reforma volebného práva je ale potrebná i akonáhle nastanú v krajine sriadené pomery, ľudová strana bude si dať na tom záležať, aby volebná reforma prevedená bola, nie dľa zásad Kristóffyho, lež na základe kresťanskej spravodlivosti.

Dľa Kristóffyho reformy po obciach veľmi mnoho voličov pozbavených by bolo volebného práva. Pospolitý ľud je ale ten faktor, ktorý v prvom rade prispieva ku udržovaniu štátu. Pospolitý ľud ťažko pracuje, keď vyvíňuje a udržuje poľné hospodárstvo. Pospolité ľud od svojho majetku platí pomerne vysoké dane. Pospolité ľud synov svojich posiela ku vojsku a to pomerne vo väčšom počte, ako iné vrstvy obyvateľstva. Pospolité ľud dorába teda štátu chlieb, dáva mu peniaze a k jeho ochrane obetuje mu ešte aj svoju vlastnú krv. A tento vážny faktor dľa Kristóffyho predlohy mal by byť vo veľkom počte pozbavený volebného práva. Toto by bol do neba volajúci hriech! Za takúto predlohu sa kresťanská ľudová strana ani oduševňovať nemôže, ani ju podporovať nemôže. Takéto ukrivdenie pospolitého ľudu nemôže zastávať žiadon človek zdravého rozumu.

Na miesto ľudu chcel Kristóffy medzi voličov vriediť v ohromnom počte obyvateľstvo miest. Predstavoval si tento zákonodarca najnovšieho druhu, že keď v mestách budú mať pri voľbách presilu mestskí robotníci, títo vyvolia sebe do snemu ablegátov dľa jeho chuti a potom celý snem a celé zákonodarstvo Uhorska premenené budú tak, ako si to Fejérváryho vláda žiada. Bola toto ale veľmi krátkozraká politika, ako sú všetci tí krátkozrakí, keď nie poloslepí, čo túto politiku podporujú.

Keď pri obyvateľstve mestskom do povahy vezmeme samostatných a tých, čo sa nachodia v stave robotníckom, to prideme k tomu výsledku, že vo všetkých mestách *samostatných* je dľa rozličných odborov zamestnania: 87.409 duší. Počet ale tých, čo vo všetkých mestách patria ku

stavu *robotníckemu* obnáša: 185.139 duší. Krom týchto nachodí sa v mestách trieda intelligencie a trieda iného neznámeho zamestnania. Intelligencia v mestách obnáša 16.8 percentov. Obyvateľstvo iného zamestnania 4.4 percenty. Intelligencia v celej krajine obnáša 6.2 percenty; obyvatelia iného zamestnania tiež v celej krajine 6.3 percenty.

Jestli považujeme ďalej dľa Kristóffyho predlohy kolkí budú v mestách pozbavení volebného práva a kolkí ho dostanú, to vidíme, že zo starodávnych producentov majú mať volebné právo 1,626.690; dľa Kristóffyho predlohy vytvoreni byt majú 1,085.863; z priemyselníkov a obchodníkov majú mať volebné právo 721.590; vytvoreni byt majú 93.128; vo verejnej službe sa nachodiaci majú mať volebné právo 149.451; vytvoreni byt majú 3.346; zo stránky neznámeho zamestnania majú mať volebné právo 217.640; vytvoreni byt majú napozatým 90.280.

V triede robotníckej bolo doposiaľ voličov zo stránky starodávnych robotníckych producentov 31.700; dľa Kristóffyho má byť 703.668. Zo stránky robotníkov, priemyselníkov a kupcov doposiaľ bolo voličov 22.828; má byť napozatým 337.534; neznámeho zamestnaniu bolo voličov 1.791; má byť napozatým 67.605.

Dľa Kristóffyho predlohy obyvateľstvo miest a v tomto trieda robotnícka má dostať nadprávo nad ľudom pospolitým. Kristóffy celé svoje spasenie očakával od triedy robotníckej. Robotníctvo by malo účasť brať v zákonodarstve. Veď keby triedy robotníckej neboly presiaklé protikresťanským a nevlasteneckým duchom, dalo by sa ešte aj o tomto pojednávať. Robotníctvo miest nachodí sa ale celkom v pazúroch židovských. Dľa plánu Kristóffyho by teda zožidovčené robotníctvo a na jejích čele židia rozhodné slovo mali mať v zákonodarstve. To by bolo na potupu a ku nesmiernej škode kresťanského štátu uhorského. Ľudová strana nebola doposiaľ nespravodlivá naproti ľudu a nebola nespravodlivá ani proti robotníctvu. Keď teda kresťanská ľudová strana v spojení s inými politickými stranami prevedie reformu volebného práva, nebude ukrivdený ľud, nebude ukrátené robotníctvo, bo jej heslom je: *každému svoje*.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Katolícké Noviny.

Porekadlo hovorí, že diabol keď chce človeka k zlému sviesť, vezme podobu anjela na seba. Tak, kto číta Katolícké Noviny a v nich ustavične sa toho dočíta, jako ony neprestajne napádajú ľudovú stranu, dobrých príkladných kňazov, doista musí prísť na tú myšlienku, že tie noviny v službe židov, liberálov a frajmaurerov stoja, že jejich redaktor, v ktorého ruke už niekoľko novín zaniklo, ani svojou hlavou nemyslí, lež keď dostane z Ružomberka článok proti sv. Otcovi Rímskému Pápežovi, i ten je v stave vydať; lebo jako by môhol napádať ľudovú stranu, ktorej väčšina ablegátov sú katolíci, a žiaden z ablegátov sa nenašiel, ktorý by bol niečo proti katolíckej cirkvi a viere mlúvil a učil; a jako môže príkladných kňazov ustavične napádať, len za to, že sú niekomu neprijemní.

Svet kresťanský po celej Európe sa bráni proti moci židovskej, nuž a slovenskému kat. ľudu je snáď dobre? Snáď sme my katolíci kupci, krčmáry, lekáry, fíškali takí páni, že snáď židovskí synovia za sluhov, a jejich dcéry u nás za slúžky slúžia? Či práve naopak? Či ten katolícký rečeno už nestojí pod jarmom židovským? Či po mestách hlavné ulice nezaujali židia, a najkrajšie domy či sú už nie židovské? A hľa, «Katolícké Noviny» na miesto aby učily katolícky ľud, ako sa proti týmto pijavicam brániť má, miesto židov, svojich bratov «katolíkov ľudákov» napádajú! Áno, týmto novinám sú milší židia nežli katolíci ľudáci; jako-že môžu katolícké meno nosiť?

Milí, drahí národovci, vy mnoho dbáte o ten ľud slovenský? Keď nesvedomite ho notári a rychtári sdiarajú a utískajú, siroty klamú, keď ľudu volebné právo odberajú, keď v stoličných zasadnutiach nové tarchy na ľud nakladajú, neozviete sa, keď ten ľud chudobnejšie a do Ameriky uteká, vy zaň nezastanete, za ľud a pre ľud robiť nechcete, len ten ľud šťať proti sebe to viete. Prečo nevydávate poučné vedecké knižky pre ľud? Prečo už nevydáte Sväté Písmo v slovenskej reči, keď už k tomu i veľkú summu peňazí odložené máte? U vás je «slovenská reč» len modlou, ktorej sa klaniate a katolícké náboženstvo vzad tiskáte!

Nás do evanjelikov nič, však ale vy ste v tejto záležitosti len náhonči evanjelikov, tí vás za nos vedú, a vy za nimi idete, ale verte nám, že keby sa vaša žiadnosť vyplnila, i vtedy ľud katolícky bude ukrátený, lebo nad ním na miesto židov potom luteráni panovať budú. Tak ku práci bratia katolíci a preto odhodte «Katolícké Noviny», nie sú to katolícké, ktoré kňazstvo a vôbec katolíctvo napádajú, nech sa menujú doprosta «Skalické Noviny».

Však ale poďme ďalej! Neberúc do ohľadu náboženský cieľ, my si žiadame na tejto zemi, aby sa nám dobre viedlo, aby totižto človek lepší pokrm mal, lepšie sa šatil, v peknom dome býval, svoj majetok si sväčšil. Chudobný roľník si žiada, aby zo syna mal pána, aby mal pohľadnejší život. Jedným slovom my tú túžbu tak vyslovíme, aby že nám bolo dobre tak, ako je židom v na-

šej vlasti. I redaktor «Katolíckych Novín» nevezme do ruky sekeru a neide drevo rúbať do hôr, lež v teplej izbe sediac, keď si dobre zedol a vypil, vezme pero do ruky a čarbe, tedy mu je dobre. Preto jestli my milujeme slovenský ľud, pomôžme tomu ľudu radou, aby sbohatnul, aby bol tak majetný, ako sú židia. Priučme ten ľud ku kupectvu, pomôžme mu, aby i on si krčmu otvoril môhol: dajme mu vážku, liter, kilo a meter do ruky, nech sa poučia ľud ku kupectvu, tak ten ľud k dačomu príjde, lež ustavičné balamútenie ľudu proti ľudovej strane, proti katolíckemu kňazstvu, ľud ten jednoducho ohlupuje. Je síce pravda, že niektorí židia šalbiarstvom, klamstvom prišli k veľkému majetku, lež je to nie všeobecné, ľud židovský je usilovný, skromný, triezlivý, premýšľa ako by k zárobku, ku grošu prísť môhol, a náš slovenský ľud? Kupec radšej sedí v kassine ako v sklepe, krčmár kresťanský často sám najviac z nápojov stróvi, atď, treba ho teda poučať, ako by mal kupectvo sprevádzať.

Nasledovne len tí sú priatelia katolíckeho ľudu, ktorí tento ľud ku blaženejšiemu životu poviesť chcú. A hľa, práve naša kresťanská ľudová strana ukázala smer, ako my nášmu ľudu pomáhať máme. Zakladá úverné spolky, aby úžeru v obcách vykorenila, zakladá potravné spolky a kresťania pomalí židov z kupectva a z krčmami vytiskajú, blahobyť kresťanského ľudu sa napravá, v tom smere majú i «Katolícké Noviny» účinkovať, a vtedy by sme ich pochválili, ale s ustavičným omielaním: reč nám odberajú a s napádaním ľudovej strany ľud celkom do otractva židovského ženú.

Židovské, nemecké noviny sú najrozšírenejšie v našej krajine, nemecká reč sa veľmi rozširuje, tie veru tej maďarskej idej veľmi sú škodné, a hľa proti nim vláda nič nerobí lebo sú redaktoria múdri. Oni v svojich novinách nepíšu «štát nám reč odbiera», «nedajme si našu reč», atď. — Ale len píšu dobre pre seba a za seba a na jejich noviny nik nepovie že sú «nevlastenecké». Naši slovenskí novinári robia ako chrúst, idú čelom do múru a škodia nášmu nevinnému ľudu slovenskému.

Keď nejaká slovenská rodina do Debrecína vyvandroje, stane sa tam maďarskou a ona to nikdy neobanuje, jestli si len svoje postavenie napravila. A môže ten katolícky Slováčok bárs i medzi zulu-kaferov ísť, zabudne síce svoju reč, jeho deti doista v zulu-kaferskej reči budú mlúviť, nuž ale zato katolícké náboženstvo ani medzi maďarmi, ani medzi zulu-kafermi utrať nemusia. U «Katolíckych Novín» je prednejšie reč, ako katolícka viera.

Ľudová strana bojuje za vieru, reč však materskú nikomu neodobiera ani neutlačuje.

Sú evanjelickí farári, ktorí nemôžu v kostole na kazateľni ani jednu kázeň povedať, bez toho aby nenapadali katolícku cirkev a výsledok čo je? Katolíckej cirkvi s tým neškodí, lež škodia svojej evanjelickej cirkvi. Ľud nábožný, evanjelický totižto k tomu ide do chrámu, aby slovo božie slyšal, keď ale na miesto slova božieho ustavične len slyší napadať kat. cirkev a vieru, tak veľmi sa mu zprikrí jeho náboženstvo, že viac neide do chrámu,

lež o krátky čas stane sa nazarénom, alebo anabab-
tistom.

Tak podobne i «Katolícke Noviny» keď ony ustavične budú len katolíkov a ľudovú stranu napádať keď tie isté veci budú v každom čísle na troch-štyroch stranách omieľať, opakovať, tak ďaleko dovedú predplatiteľov svojich, že oni odkodia také noviny, ľúto im bade zane groša vydať a vyhladajú svoje staré, dobré noviny, svojho «Krešťana», ktoré ľud poučujú, zastávajú, jeho predplatia a budú sa pridzriavať horlivejšie ľudovej strany.

Preto, Pán Redaktor, «Katolíckych Novín» len ešte tuhšie napádajte ľudákov, v každom čísle vašich novín, nie jeden, ale aspoň päť článkov vytlačte a keď by pri slabo napádal ľudovú stranu a kňazov a vôbec katolíkov, vy hlbšie namočte do kalamára vaše pero, len ostro píšete, a môžete byť istý, že dvoch predplatiteľov mať budete, seba a toho dopisovateľa z Ružomberku. Tak ste s «Ľudovými Novinami» a so «Slovenskými Listami» Salvovými pochodili!

Kráľ Alexander Veľký vidiac jedného daromného, lenivého vojáka, ktorý sa tiež menoval: Alexandrom, tak ho oslovil: Lebo buď takým, aký je tvoj kráľ Alexander, alebo toho mena sa zriekni! My podobne vyzývame «Katolícke Noviny», lebo buďte «Katolícke Noviny», jednajzte po katolícky, lebo zložte to meno a volajte sa ako vám patrí: «Skalické Noviny!»

Von tedy s farbou!

Katolícky ľudák.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťan»-a!

Pravá príčina biedy robotníckej triedy.

Bieda medzi robotníkmi najmä vo fabričných mestách je veľmi veľká. Cieľom zahatenia tejto biedy pokusy robia štátne vrchnosti, namáha sa spoločnosť a aj robotníctvo snaží sa ťažké polozenie svoje obľahčiť. Na horných stranách našej vlasti otázka robotnícka bola dosiaľ neznáma. Tí však, čo sa robotníctvu celkom nepovolane za ochrancov a vodcov natiskajú, otázku túto vzbudili už aj na týchto stranách. Treba ale úprimne vyznať, že nie ku prospechu robotníctva. Od Prešporku po Košice sriaďuje sa robotníctvo horných strán. Agenti robotníckych organizácií cestujú tam od mesta do mesta a verbujú privrzcov. Deputácie posielajú do Budapešti ku stredisku sriadeného tam robotníctva. Vzdor tomu však, že sa robotníctvo sriaďuje po všetkých stranách, nevie vykazať prežiadneho úspechu. Prečo to? Bo ono, a v prvom rade natisnutí a sobeckí vodcovia robotníctva nechcejú nahliadnúť pravé príčiny biedy robotníckej. Pokiaľ ale príčiny tieto tak robotníci ako aj jejich vodcovia nenahliadnu, na premenu a polepšenie stavu robotníckeho nemôže sa ani myslieť.

Ako je prítomne o biede robotníctva každý svedomitý človek presvedčený, tak vie z vlastnej zkušnosti

tiež každý, že robotníctvo vlasti našej upadlo do tých najnesvedomitejších a najhorších rúk. Vodcom nášeho robotníctva neide o to, aby polozenie robotníkov k lepšiemu obrátili, lež aby ich *odtrhli od Pána Boha, od Krista a od cirkve*. Toto je jedinkým cieľom jejich namáhania. Preto vo všetkých shromaždeniach robotníckych blúznia proti Bohu a zapierajú ho, preto znevažujú verejne Spasiteľa sveta Pána Ježiša Krista a jeho cirkev, preto tupia a hania všetko, čo robotníctvu od jakživa sväté bolo. A robia toto v shromaždeniach a vo verejných schôdzkach, predovšetkým ale a v najväčšej miere v jejich časopisoch. Nenie čísla robotníckych novín, v ktorom by neučení alebo poloučení ľudia, zväčša židovskí chasníci, nehanebne nenapádali katolícku vieru, jej učenie, obrady, kňazov a všetko, čo je ľudu sväté. A robotníctvo slyší a číta tieto hrozné blúznierstva a upáda pri tom mravne a telesne. Toto je ale tá hlavná príčina robotníckej biedy a mizerie.

Krešťanské robotníctvo nikdy nesmie zabúdať na to, že stav jeho založil sám Boh. Stav robotnícky po páde prvých rodičov do hriechu dedičného, stal sa všeobecným celého pokolenia ľudského. Boh totiž pravil vtedy k Adamovi: «V potu tváři tvojej požívať budeš chlieb tvoj, kým sa do zeme navrátiš, z ktorej si vzatý». Slová tieto ako mali platnosť a vzťahovali sa na prvého človeka, tak sa vzťahujú i na celé jeho pokolenie. Preto píše sv. Pavel apoštol: «Kto nechce pracovať, ten nech ani nejie».

Stav robotnícky ponima v sebe celé pokolenie ľudské, ustálený je v písmach starého a nového zákona. Čo sa týka všeobecnosti a veku, nemôže sa mu teda žiaden iný stav porovnávať. Stav tento Boh sám nad všetky iné stavy spoločnosti ľudskej na najvyšš vyznačil a ozdobil. Ktorý stav pozdvihol a sošlachtil natoľko Pán Ježiš jednorodný Syn Boží, ako stav robotnícky? Ako prijal prírodu ľudskú, aby pokolenie ľudské vykúpil, kolieбка jeho stála v kruhu rodiny robotníckej, jeho svätými rukami božskými posvätil nástroje a práce robotníckej, najväčšiu časť života jeho, ktorú ako Boh a človek na tejto zemi strávil, prežil v kruhu robotníckom, preto vôbec držali ho za syna tesára Jozefa. Učedníkov svojich, totiž apoštolov, ktorým udelil svoje plnomocenstvá, aby vysluhovali jeho sviatosti a rozširovali veľké dielo spasenia, tieto základné stĺpy svojej cirkve, svojich námestníkov na zemi, povolaných k tomu, aby v sláve večnej sedeli niekedy na pripravených im trónoch nebies a súdili spolu s ním v posledný deň súdny všetkých živých a mrtvých, či nevyvolil a nepovolal ich zo stavu robotníckeho? Ktorému stavu mešianskej spoločnosti dostalo sa kedy tak veľkého vyznačenia?

Viera katolícka však robotníka ešte i inom poučuje. Dľa učenia jej je robotník ako ten najväčší vládár sveta, alebo pápež, dieťa božie a cirkve, má právo účasť brať na prostriedkoch milosti a všetkých pokladoch spasenia a cirkev svätá miluje ho len tak, stará sa o neho len tak pečlivo, ako o bárs koho na tomto svete. Svätá viera naša poskytuje a zabezpečuje *robotníkovi*, tak ako bárskomu inému, jeho *ľudské práva, jeho práva krešťanské*,

jeho práva občianske a spoločenské a ochraňuje ho (nakoľko tí, čo mu prácu dávajú sú nielen dľa mena lež praví kresťania) proti všemožnej nespravodlivosti a nkladá prísne i nestranne každému, nech si je bárs akého stavu a povolania, aby robotníka za svojho brata uznával a s ním tomu zodpovedne zachádzal. Preto už sv. Pavel apoštol po celom svete ohlasoval ten zákon: «Nenie viac ani otroka, ani slobodného, bo ste všetci jedni v Ježiši Kristu».

Tomuto zákonu zodpovedne, ako o tom svedčí dejepis všetkých národov, robotníka *všade, kde panovala pravá viera, považovali nie ako cudzinca a otroka, lež ako slobodného a rovného rodu dieťa* božie o zachodili s ním s úprimnou láskou nielen slovom, lež aj skutkom. Toto je zákon a učenie katolíckej cirkve, ktoré ona ohlasovala a ohlasuje jednotajne všetkým národom celého sveta.

V prísnom nasledovaní tohoto zákona záleží teda blaho robotníctva. Nasledovne kto zákonom týmto pohrda, kto Boha zapiera, cirkev svetú, jej obrady, ústavy a kňazov tupí a haní, ten nemôže byi priateľom robotníctva a ľudu kresťanského.

Videť môže z tohoto trieda robotnícka a ľud pospolitý horných strán vlasti našej, že tí, čo im prítomne v novinách alebo živým slovom ohlasujú nové nauky viere a učeni cirkve katolíckej celkom protivné, nenie sú im priatelia, lež nepriatelia. Sú to vici pažraví, ktorým neleží na srdci blaho robotníctva a ľudu, lež jejich vlastný zisk a osoh.

Odpadnutie od pravej viery, nevera a bezbožnosť sú príčinou biedy robotníckej. Znovu zrodí sa máme v duchu Krista Pána. Túto zásadu ohlasuje vážne a neodolateľne kresťanská ľudová strana. To je teda tá stránka politická, ku ktorej hlásí sa má kresťanské robotníctvo. Len z kríža vyviera spasenie ľudu robotníckemu. Len v tomto znaku môže kresťanské robotníctvo zvíťaziť. Víťazstvo a oslavu kríža ohlasuje ale nadovšetko kresťanská ľudová strana!

POLITICKÉ CHÝRY.

Z politického dejišťa.

V nedeľu bol veľký bál na dvore kráľovskom, rozumie sa nie v Budíne, lež vo Viedni. Pri tomto bále bol prítomný aj barón Gejza Fejérváry. Bol tam ako cis. a kráľ. veľzbrotmajster a spolu aj ako uhorský ministerpredseda. Pred bálom v sobotu bol na dlhej audiencii u kráľa. Čo na tejto audiencii vykonal a čo zase radil kráľovi, to je pravda hlboké tajomstvo. Po bále navrátil sa barón Fejérváry domov. V tomto nič nenie nápadného. To je však už veľmi nápadné, že v tenže deň, čo z bálu

prišiel, večer zas odcestoval do Viedne. Naposledy škoda si nad tým hlavu lámať, prečo Fejérváry jednotajne cestuje do Viedne. Veď u nás jeho veličenstvo kráľ panuje a pri každej vážnej otázke musí znať mienku svojich ministrov, alebo aspoň musí ich pri sebe mať, aby im rozkazy vydávať mohol.

Taká vážna otázka, pre ktorú barón Gejza Fejérváry tak náhle do Viedne odcestovať musel je, že sa naši súsedia Srbi trochu splašili. Srbský minister zahraničných záležitostí na vedomie dal vyslancovi našej monarchie, že srbská vláda nenie náklonná vyplniť požiadavky rakúsko-uhorskej monarchie, bo sa to nesrovnáva s hodnosťou Srbska. Goluchowsky, minister zahraničných záležitostí Uhorskó Rakúska, hrozí sa včúť, že pretrhne pojednávania o smluvách obchodných a že nariadi zatvorenie hraníc srbskému obchodu. Ku tomuto pravda potrebné je aby privolila aj vláda uhorská a Fejérváry pravdepodobne preto musel utekať do Viedne.

Veru to ozaj ďaleko dovedla tá naša chýrna a veľká monarchia, keď už aj taká škvarka, ako je Srbsko, opováži sa frčky jej hádzať. Požiadavky našej monarchie majú byť k tomu len formality, nesiahajú hlboko do života Serbie. Serbia sa ale predsa protiví, ako by vyvolávať chcela našu veľkú monarchiu. Zaiste za chrbtom Serbie stojí dajaký dobrý priateľ, ktorému záleží na tom, aby našej monarchii nepríjemnosti zapríčinil. Včúť nech ukáže tá naša veľká monarchia, čo môže. Proti uhorskej krajine sa je ľahko vystatovať. K tomu netreba vojakov. Do Serbie ale nemôžu poslať ani kommissárov vlády, ani úkazy našich ministrov. Keď chcú vážnosť monarchie pred Serbiou zachrániť, k tomu sú potrební vejaci a tiež aj drobné peniaze. Z kadiaľ ich vziať. Včúť viďno, kam vedie spor s Uhorskom. Záležitosť táto sa ostatne len na papieri zakončí. Atrament bude pri tom tieť prúdmi, krv ale nie.

Vo vláde Fejérváryho vypukla nesvornosť. Nenie sú spokojní s Kristóffym. Toto môže byť začiatok konca. Aby ale predsa vytrelí svetu oči, vydávajú ďalej rozličné ministerské úkazy. Takýto úkaz poslal minister Kristóffy aj hlavnému mestu Budapešti, ktorým zničuje uzavretia dotyčno dobrovoľne platenéj dane. Mesto pravda drží sa svojho uzavretia vzdor tomu a dobrovoľne platené dane nechce vydat štátu.

Ondrej Brezovay dal sa v pondelok ako fõišpán inštalovať v Miškovci. Bola to priam taká inštalácia ako tie druhé. Ku výborovému shromaždeniu stoličnému nedostavil sa ani jedon výborník. Mesto bolo oblahnuté vojskom. Fõišpán najal si akéhosi v meste neznámeho človeka, vymenoval ho za hlavného notára a pred týmto zložil prísahu. Z domov v meste vialy čierne zástavy, sklepy boly pozatvárané a na dveroch sklepov boly cedule s nápisom: «zatvorené pre krajinsky smútok».

Chýrny hlavný kapitán hlavného mesta Béla Rudnay odoprel poslušnosť svojmu pánovi a majstrovi Jozefovi Kristóffymu a strojí sa zložiť svoj úrad. To je nie veľké nešťastie, čo následkom toho našu krajinu potkať môže. Hovorí sa ďalej, že následkom sporu s hlavným kapitánom

Bélom Rudnaym aj minister Jozef Kristóffy rozlúči sa so svojim ministerstvom. Čím skorej, tým lepšie, však za ním i tak nebude nikto banovať.

Noví fõišpáni.

Vláda pokračuje vo vymenovaní nových fõišpánov. Do stolice Zala má byť vymenovaný dr. Ladislav Pórtelky. Ku prijatiu tohoto nového fõišpána dorukovalo už vojsko, z Lajbachu pechúri a zo Soprona husári do Zalaegerszegu. Rozhorčenie v celej stolici Zala má byť veľmi veľké.

Do Nagyváradu má byť vymenovaný za fõišpána okresný slúžny Franc Vidovics. Muž tento má veľké zásluhy, bo on bol prvý v Uhorsku, čo na vidieku založil stránku pokroku.

Pozdravenie grófa Aladára Zichyho

Právomocnosť stolice Vas pripisom vyslovuje vďaka a dôveru všetkým vodcom koalície a medzi tymito v prvom rade grófovi Aladárovi Zichymu za odhodlané a vlastenecké pokračovanie v zápasoch obrany ústavy krajskej.

Noví fõišpáni u kráľa.

Fõišpáni, ktorých vymenovať dal si barón Gejza Fejérváry, tieto dni pôjdu všetci na audienciu ku kráľovi do Viedne. Vo Viedni sa im zaiste nič nepríjemného neprihodí a to im neškodí, keď si na obečné útraty Viedne pohliadnu.

Turčianska installácia.

V Turčianskom Svätom Martine inštalovali národovci fõišpána Kõcsõna. Toto je vôbec známo na Horniakoch. Po inštalácii sa hovorilo, že fõišpána, ktorého predtým ani po mene neznali, preto inštalovali, bo im všeličo bol sľúbil. Včul to odvolávajú. Katolícke Noviny píšu, že im Kõcsõn sľúbil prevedenie národnostných zákonov, Národné Noviny oproti tomu píšu, že im ničoho nesľúbil. Kto cigáni a kto má pravdu? To je ale isté, že za tento kusok národovcom najmenej Slováci môžu byť povďacní. Kõcsõn sem, Kõcsõn tam, ale inštalovali fõišpána tej vlády, ktorá v krajine utlačuje všetky národy a národnosti, teda aj Slovákov.

Nesmyselné nápady.

Toto je nápis úvodníka vo 4. čísle «Katolíckych Novín». Zas len E. Š. píše o nápadoch, aké si dovoľuje kresťanská ľudová strana oproti národovcom. Kým sa s obsahom tohoto nového nesmyselného nápadu tak rečených «Katolíckych Novín» proti kresťanskej ľudovej strane, bližšie zaoberať budeme, musíme spomenúť, že sa tu grófovi Ferdinandovi Zichymu veci podkladajú, o ktorých sa mu nikdy ani nesnívalo. E. Š. chce snáď napadnúť grófa Aladára Zichyho, bo je tento predsedom ľudovej strany, nie ale gróf Ferdinand Zichy, ako to ostatne E. Š. musí najlepšie vedieť. Veľmi sa tomu musíme diviť, ako E. Š. mená týchto dvoch pánov mohol tak pomútiť, veď on

oboich osobne zná. Alebo ho snáď aj v tomto len ten cieľ viedol, aby nesmyselným nápadom škodil ľudovej strane? Kde chybujú argumenty, tam musí pomáhať prekrucovanie pravdy. My však pri tejto príležitosti len to sa chceme opýtať pána E. Š. prečo on tak horlivý národovec nikdy nenapáda liberálov, židov, Fejérváryho vládu, prečo vždy len ľudovú stranu? Čo mu táto alebo ľud slovenskému dakedy zlého urobila? Papier je trepezlivý, on znesie aj tie najhroznejšie luhániny. Ľud slovenský ale musí konečne trepezlivosť ztratiť a na tie ohromné luhániny, aké každé číslo tak rečených «Katolíckych Novín» proti ľudovej strane obsahuje, musí povedať, že im je už dosť a musí sa odvrátiť od ľudí, ktorí sa mu pod falošným menom národovcov za priateľov natiskajú. Každá pieseň má svoj koniec, bude ho mať aj táto smutná pieseň nesmyselného napádania kresťanskej ľudovej strany. Ľud konečne nahliadne kto má pravdu!

Prečo opustil Skyčák ľudovú stranu?

Skalické noviny, ktoré sa zo žartu menujú katolícke, vo 4. čísle píšu nasledovne: «Kresťan, ktorý odkopnul Slovákov a od istého času vodu naháňa na mlyn baróna Bánffyho a grófa Apponyiho, v minulom čísle oklamal chce voličov bobrovského okresu. Luhá, ako by orechy lúskal». — Pohliadnime sebe bližšie obsah týchto slov! «Kresťan» odkopnul Slovákov. Kedy to urobil? Či toto nenie nehanebná lož? «Kresťan» Slovákov odkopnul, kde sa to stalo? Ktorý zdravého rozumu človek to môže o novinách «Kresťan» povedať? Či sa ten, čo túto piramidálnu hlúposť píše nebojí, že ho za také táraniny v prvom rade sami Slováci vysmejú? Tie skalické Noviny teda zase cigáni a ešte viacej ako keby orechy lúskal. — «Kresťan» od istého času naháňa vodu na mlyn baróna Bánffyho a grófa Apponyiho, píšu ďalej skalické Noviny. Či to nenie doprosta streštenosť, takúto kolosiálnu hlúposť napísať? Kto to uverí? Zdravého rozumu človek nie — «Kresťan» oklamal chce voličov bobrovského okresu. Kto klame ľud? Či nie Skalické Noviny, ktoré sa vydávajú za katolícke, kdežto sú od koreňa zpožhané a mena katolíckeho nezaslúžia. Kto teda luhá, ako keby orechy lúskal? Len zas a jednostajne takrečené «Katolícke Noviny»?

O Skyčákovi píšu skalické Noviny, že preto vstúpil do ľudovej strany, bo mu táto iaté sľuby robila, a preto vystúpil z ľudovej strany, bo ľudová strana oproti nemu jej sľuby nezdržala. Skyčák dobre znal program ľudovej strany na základe tohoto programu dal sa vyvoliť za ablegáta, ľudová strana program svoj nepremenila, ani nemala príčiny k tomu, aby Skyčákovi sľuby robila. Ľudová strana ako nezmenila jej program, tak sa sama tiež nepremenila.

Keď ale opustil ľudovú stranu a jej program na základe ktorého bol vyvolený, mal zložiť aj jeho mandát a podrobiť sa novej voľbe tých voličov, čo ho na základe programu ľudovej strany za ablegáta vyvolili. Dobré bude, keď sa voličia bobrovského okresu s touto myšlienkou budú zaoberať.

Píšu konečne «Skalické Noviny» takto: Slováci do-

kedy sa dáte ešte klamať farizejskému «Krešťanovi», do ktorého viac žiadan stotočný Slovák nepíše? Ej, chyďte už ráz palicu na nevolaného hosťa a ukážte mu dvere.» Týmto grobianstvom dokázaly stotočne «Skalické Noviny», že sú neni *katolícke*; môžu byť luteránske, môžu stáť v službe Fejérváryho vlády, ale *katolícke sú neni*. Pod farizejským kepeňom, ako katolícke dla mena zvädzajú ľud a buria ho proti ľudovej strane krešťanskej, napokon vyhrážajú sa palicou. Palica je ten posledný argument. Palicou zaháňa sa len opilec, ľud slovenský však prv pozdej vytriezve a aj bez palice vyženie nevolaného hosťa, farizejské skalické Noviny.

Amerikánske reklamy.

Píšu skalické Noviny o sebe toto samochválne:

Katolícke Noviny sú pisané v duchu Cyrilla a Methoda časopisu to, ktorý vydával nebohý Andrej Radlinský povodca Nábožných Výlevov.

«Každý katolík a katolíčka má čítať Katolícke Noviny. Svätý otec odkazuje nám všetkým, že takéto dobré katolícke noviny čítať a ich podporovať je prísnu a najväčšou povinnosťou každého katolíka. — Nebuďte teda neposlušní oproti námestníkovi Pána Ježiša Krista.» — Takúto druhú amerikánsku reklamku možno čítať v kalendári «Posla Sv. Antona», v ktorom obsahujú sa len samé zlomyseľné nápady na krešťanskú ľudovú stranu. Nech je dovoleno opýtať sa: Kedy svätý otec odkázal nám všetkým, že takéto dobré katolícke noviny čítať a podporovať máme? Pravda nikdy. Teda je to lož a nadužívanie vážnosti svätého otca. Svätý otec zaiste to ani nevie, že sú «Katolícke Noviny», čo v Skalici vychodia, na svete. Nebuďte teda neposlušní oproti námestníkovi Pána Ježiša Krista.

Vyguľkovanie fõišpána.

Michal Nagy, bývalý krajinský vyslanec len nedávno dožil sa toho šťastia veľmi pochybnej ceny, že ho vymenovali za fõišpána do Szegedína a Hodmezõvásárhelyu a už prišla naň pohroma. V hospodárskom spolku v Kecske-méte uzavreli, že ponevác nový fõišpán ako taký nemá tie občianske čnosti, aké sa od údov tohoto spolku žiadajú, tak ho jednoducho vytrú z menoslova údov. S takýmito a podobnými pánni by mali všade takto urobiť, lebo iné ani nezaslúžia.

Z CUDZOZEMSKA.

Zo Srbska.

Z Belehradu oznamujú: Čo sa s obavou očakávalo, to aj nastalo. Nielen že sa pretrhlo vyjednávanie o obchodnej smluve medzi rakúsko-uhorskou monarchiou a Srbskom, ale je zakončené už aj zamieňanie príslov medzi vládami. Včera večer totiž prišla do Belehradu

nota viedeňského zahraničného úradu, v ktorej konečne odvrhuje príslov srbskej vlády pre druhý punkt jeho osnovy, ktorý obsahuje pravú protivu toho, čo žiadala viedeňská nota. Zodpovednosť za zmätok, ktorý nastal následkom pretrhnutia ďalšieho vyjednávanía, padá na srbskú vládu. V Belehrade ešte nevedia, jaké vážne polozenie nastalo, ale možno brať za isté, že vládu všeobecne odsúdia, lebo zajtra môže už nasledovať zatvorenie uhorských hraníc pred srbským dôvozom. Sotrvanie vlády na jej mieste možno považovať za vytvorené, lebo pretrhnutie obchodného pomeru s rakúsko-uhorskou monarchiou zapríčini Srbsku obrovské škody a za toto je zodpovedná vláda, lebo prehnane zvýšila svoje požiadavky. Keď sa vláda poďakuje, nastanú aj vnútorné komplikácie.

Jeden najnovší telegram z Belehradu oznamuje nasledovné:

Srbský zahraničný minister včera pred rakúsko-uhorským vyslancom barónom Cikannom vyhlásil, že srbská vláda nenie náklonná splniť podmienky Rakúsko-Uhorska, lebo tie nedrží sa srovnateľné so svojou hodnosťou.

Z Ruska.

Z Petrohradu oznamujú, že vo vládných kruhoch za vytvorenie držia, žeby sa dnes, t. j. 22. januára udaly vzbury, lebo väčšina robotníkov nechce sa už búriť. Vláda je síce odhodlaná, že v páde by sa udaly väčšie demonštrácie, hneď zakročí čo najprísnejšie a vzbury uduší. Vyjmúc niekoľko vidieckych miest, je už všade poriadok a pokoj. Aj v baltických guberniach, v Polsku a na Sibíri už utichujú vzbury. V Mohileve ale sa vzbúrila sedlač; sedliaci sa obrátili proti vrchnostam a viac úradníkov zavraždili. V Kijeve revolucionári zo skladu na zbraň ukradli mnoho pušiek a munície. Len o deň neskôr zbadali krádež. Revolucionári ukradli tolko munície, aby mohli celé mesto Kijev vyhodit do povetria. V Kurlande vojenský súd odsúdil pre rabovanie, vraždenie a pustošenie 25 ľudí na smrť gulou a výrok hneď aj previedli.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tich et. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvanía.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Jedna nádej mu zostala, že keď horu na peniaze obráti, nazpät dostane Števkovo dedičstvo a potom bude mať svätý pokoj s tým lotrom liberálnym, ktorý ho tak špatne dostal.

Asi o dva týždne neskoršie v jeden chladný deň pribehol Mišo Pítel k Búšikovi a dopytoval sa na Šteška. Nik však nevedel povedať, kde sa podel.

— Tu nebol, — odpovedal Búšik. — Vy ste ho vyhľadali do sveta. Koľko ráz som vás napomínal, aby ste mali srdce. Chúda, ako sa len zalovalo. Patrí sa to. tak mučiť úbohú sirotu?

— Teda nebol u vás? Tým lepšie, lebo ak šiel do sveta, istotne zamrzne v tejto tuhej zime. To by dobre bolo pre nás.

— Vy ste lúpežník, — pohoršil sa Búšik. — Zaslúžili by ste, aby vám dal po hlave s touto valaškou. Každý liberál je taký zlodej, ako vy? Pekné veci ste sa naučili u toho Zuzulinára. Ale myslím, že budete mať toľko cti a dáte hľadať toho chlapca?

— Ja? Čo som somár! Nech zdochne! Ak sa najde volakedy, dáme nazpät, čo je jeho, ak ale nie, bude naše. Nebojte sa, ani na vás nezapomneme.

— Ja nič nechcem mať s kmínmi, — bránil sa Búšik. — Sto ráz som už obanoval, že som sa vám dal na to naviesť. Vy ste horší od čerta. Nemínú vás šibenice. Choďte mi z očí!

Ešte len teraz nasledovali krásne veci.

Mišo Pítel tak viedol obchod, že Búšikovi miesto chosnu škodu preukázal. Hora sa míňala, lebo píla ustavične rezala dosky, ktoré vozy bez prestania odvážaly a o nejakom chosne nebolo ani reči. Mišo Pítel tak znal viesť počty.

Roky sa míňaly. Pítel očividome bohatnul, Búšik ale upádal. Ľudia nevedeli toto pochopiť, veď ti dvaja do kompánie robia a predsa len jeden z nich má ošoh z toho. Búšik dobre vedel, že ho Mišo klame, ale musel čušať, lebo ináč zle by bol pochodil. Veď keby mal po hromade majetok Štefankov! Ale darmo sa namáha, na jeho práci nenie božské požehnanie.

Bolo to r. 1846. Jaro začalo sa s veľkými dážďami. Každý jarček obrátil sa na potok a potok na riek. Povodne boly na všetky strany a všetko znivočily. Ani píla našich kompanistov neobstála, lebo voda porúčala ju a odniesla Boh vie kde. No, to bolo treba Búšikovi! Čo má robiť, ak teraz budú pýtať od neho majetok siroty? Bolo mu do zúfania, jedinká myšlienka mu dala trochu nádeje,

že Šteško niekde zahynul, veď od rokov nikto nič nepočul o ňom.

No, nestalo sa tak. Boh láskavý má starosť aj o opustené sirotu.

V jeden deň Mišo Pítel ako bez duše pribehol k Búšikovi a zlorečil až tak prašťalo.

— Pre Pána Boha, čo sa vám stalo? — pýtal sa ho Búšik.

— Zle je. Ten paplúch nezdochol, ako som si to ja myslel. Moja žena nedávno bola v Štiavnicí, poznala ho. Povedala, že vyrástol z neho hodný mládenec. Či to nenie do porazenia.

Búšik sa tiež naľakal.

— A čo robí v Štiavnicí? — pýtal sa.

— Učí sa. No, počúvate, musel ten narobiť dlžoby, a ak to my budeme musieť zaplatiť, môžeme chodiť po zobraní. Pílu aj tak už čert vzal.

Búšik div nepadol od strachu. Zima ho drglovala a nevedel ani slova povedať.

— Tu inšie nespomôže, — hovoril Mišo Pítel — len zamárniť toho beľára naničhodného.

— Nikdy! — skríkol Búšik. — S nevinnou krvou nedošpiním ruky moje!

— Vy blázon, povedal som, aby sme ho my dvaja zamárnili? — vrazil Mišo s úsmevom. — Veď aj ja som kresťan a tak len nebudem vraždiť!

— Teda netrepte také strašné reči. Povedzte teda, čo chcete s tým chlapcom?

— Čo? Dám ho za vojaka. Som rychtárom, mne to to ľahko pôjde. Práve veľu verbujú a kde nedostanú rekrútov, tam ich s násilím pochyťajú. No, rozumiete ma už teraz?

— Ale veď vy, hoc ste rychtárom, žiadneho práva nemáte v Štiavnicí, — poznamenal Búšik.

— To je pravda, ale na to ste vy tu. Budete mu list písať, aby prišiel k vám, že sa chcete s ním porátať. To ostatnie nechajte na mňa.

Búšik neodpovedal. Stál dlho zamyslený.

— Aj tohoto sa bojíte, vy stará baba, — vysmieval ho Mišo Pítel. — Pomyslíte si, že vojančina trvá dvanásť rokov, za ten čas všeličo sa môže stať s tým chlapčiskom. Hlavná vec je, že budeme mať pokoj za dvanásť rokov. Prv ho nepustia z vojny.

Mišo Pítel tak dlho nahováral Búšika, že ten dal sa sklátiť, písal Števkovi do Štiavnice, núkal mu peniaze a volal ho ku sebe.

Mladík nemysliac na nič zlého, ba v duchu ňakoval tútorovi svojmu, že má starosť oňho. Veru, od kedy ušiel od bezbožného strýca, mnoho podstúpil a nech nenie dobrosrdečných ľudí, istotne by bol zahynul. V Štiavnicí zaujal sa zaňho istý starý pán, a potom Šteško aj so svojou usilovnosťou vyrobil si pár groší. Ale čím bol väčším tým viac potreboval. Neraz veru rád bol, keď mal kúsok chleba. Pri tom všetkom núdza ale nezlomila jeho pevnú vôľu, učil sa neunavene, lebo chcel ukázať tomu neľudskému a nesvedomitému človekovi, že bude z neho inakší človek, ako je on. No, a ponač peniaze potreboval, tak

sa teda vybral do Uhrovej, ale ledva že vkročil k tútorovi svojmu, už išli za ním — z rozkazu strýcovho — verbunkoši, ktorí ho tam chytili a odviekli s násilím k vojsku. O dva týždne bol už Šteško v Čechách.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Inštalácia stolno-belehradského biskupa. Inštalácia stolno-belehradského biskupa dr. Ottokara Prohászku odbývala sa v nedeľu dňa 21. januára. Na slávnostnom akte prítomné boli mestské a stoličné vrchnosti, magnáti stolice Fehér a deputácia mesta Nitry a nitrianskeho kňazstva. Nový biskup predpoludním o 9. hodine vtiahol do stolného chrámu, kde slúžil slávnostnú sv. omšu. Po evanjeliume držal veľmi peknú kázeň, ktorá hlboko dojala veriacich. Po omši deputácie holdovali u biskupa a popoludní o 1. hodine bol slávnostný obed.

Zdravotný stav satmárskeho biskupa. Nový satmársky biskup Béla Mayer dlhší čas chorľavel, ale teraz je už lepšie a o pár dní sa úplne zotaví. Inštalácia biskupa bude začiatkom apríla.

Pastiersky list rožňavského biskupa. Nový rožňavský biskup Ludvík Balázs rozposlal kňazstvu svojej diecézy pastiersky list, ktorý znie kňazom a veriacim. V pastierskom liste biskup vytkol za najhlavnejší cieľ posilnenie vo viere a rozširovanie viery.

Uvádzka pätikostolského biskupa. Pätikostolského biskupa grófa Zichyho dňa 7. februára inštalujú do vysokého úradu. Ohľadom na rodinný smútok, ktorý stihol biskupa následkom smrti jeho otca, arcipastier vyhýbať chce všetkým slávnostiam a preto inštalácia sa vybaví jedine cirkevnými obradmi.

Perské knieža u kráľa. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo prijal na výsluchu brata perského šacha knieža Zillesoltana a jeho dvoch synov.

Slúbenica španielskeho kráľa. Z Rímu oznamujú, že slúbenica kráľa Alfonsa princezna Ena Battenberg poslala pápežovi list, v ktorom ho upovedomuje, že prestúpi na katolícku vieru a zároveň prosí od pápeža požehnanie pre vlasť španielskeho kráľa, ktorá o nedlho bude i jej vlasťou.

Železničná nehoda. Zo Žiliny oznamujú, že z Budapešti dochádzajúci srýchlený osobný vlak nedávno na stanici Novej Žiliny vrazil do jedného nákladného vlaku. Osem vozňov sa vyšinulo a dolámalo. Cestovateľom a železničiarom sa krem strachu nestalo nič.

Zamrzol. Nádenník Ján Baranovič z Fraštáku minulý týždeň chodil v Seredi po pýtani. Za vyžobrané peniaze sa spil a ponač nemal kde prenocovať, ľahol si na ľad von za mestom, kde ho na druhý deň našli zamrznutého.

Zemetrasenie. V *Korlátke* (nitr. stol.) dňa 16. jan. o 3. hod. 45 minútach v noci pocítili silnejšie zemetrasenie, ktoré trvalo 3 sekundy. Zemetrasenie zapríčinilo aj škody a ľudia nahňalo mnoho strachu. O 6. hodine 15 minútach sa zemetrasenie opakovalo. Viac domov sa popukalo, takže ľudia v nich bývať nemôžu. — Silnejšie otrasy zeme pocítili aj na okolí *Galánty*, ale škoda sa nestala. — V *Dobrej Vode* bolo tiež silné zemetrasenie, ktoré zapríčinilo hodne škody. — V *Horných Orešanoch* (prešp. stol.) pocítili tiež veľké otrasy zeme a síce 9. jan. o 12. hod. 10 min. v noci, pričom bolo počuť tupý podzemný hrmot. Zemetrasenie bolo silné, ľudia vyrušení boli zo spánku. O 2. hod. 15. m. opakovalo sa zemetrasenie, ale bolo o mnoho slabšie. Vo fabrike grófa Jozefa Pálffyho pukol sa následkom zemetrasenia jeden komín. V obci padlo 8 komínov. Dňa 16. jan. bolo zas zemetrasenie o 3. hod. 30. m. v noci, toto ale nezapríčinilo žiadnu škodu. Bolo zemetrasenie i vo viacej obciach nitrianskej stolice, menovite v *Kisbáne*, *Veľkých Košťanoch* *Turejlúke* *Chtelnici*. Na viac miestach sa komíny porúcaly a múry popukaly. — Slabé zemetrasenie pocítili dňa 16. januára o 3. hod. 45. m. aj v Haluziciach. Následkom tohoto zemetrasenia sa náradie v izbách pohýbalo. Zemetrasenie to trvalo len asi 3—4 sekundy a škody nenarobilo. — V *Senici* bolo zemetrasenie s 15. na 16. v noci o 4. hod., ale nebolo tak silné ako predošlé, ktoré trvalo asi 3 sekundy; vzdor tomu sa však náradie v izbách pohýbalo a ľudia v strachu, lebo sa bojí katastrofy. — V *Bučanoch* dňa 16. januára ráno o 3. hodine bolo silné zemetrasenie, ktoré tri razy otriaslo zem a trvalo 2 sekundy. Od východu na západ vlnovito bola zem otrasená. — Zemetrasenie pocítili v celom Zadunajsku. Aj z Rímu sdeľujú, že v Calabrii bolo silné zemetrasenie, ktoré sprevádzané bolo s tupým podzemným hrmotom. Zemetrasenie zapríčinilo veľké škody.

Pozor na deti! Z Trenčína sdeľujú, že 8-ročná dcéra tamojšieho kotlárskeho pomocníka Jozefa Jiru menom Gizella hrala sa v susedstve s deťmi. Medzi hračkou vypadol z kachiel na šaty malého dievčaťa žeravý uhoľ, následkom čoho šaty na dievčati sa chytily a kým ľudia pribehli horiacemu dievčaťu na pomoc, utrpelo ono také nebezpečné popáleniny, že následkom rán o dva dni neskôr zomrelo.

Neoblievajme drevo petrolejom! V Brašove slúžka železničného kontrollóra Štefana Feketeho chcela tak rozložiť ohňa, že drobné drevo poliala petrolejom. Pri ohništi pohrávala sa dcérka Feketeho, ktorá zápalkou podpálila drevo. V tom petrolej vybuchol a na slúžke chytily sa šaty. Nešťastníci popálili sa prsá, takže zápasí so smrťou. Malému dievčaťu následkom popálenia odpadly všetky nechty z prstov a i sám Fekete sa nebezpečne popálil, keď chcel oratovať horiacu slúžku a svoju dcérku.

Žiacka banda v Segedíne. V Segedíne už dávnejšie pracovala jedna banda, pozostávajúca z 26 členov tamojších stredných škôl. Žiaci kde čo mohli kradli, ukradené veci predávali a za utržené peniaze sa zabávali. Bandu túto zorganizoval syn jedného pravotára.

Chýry zo Spiša. V Toporci sa dňa 6. januára navrátil do sv. katolíckej cirkve jeden evanjelik menom Jakub Galschneider, 39 ročný pastier. — V obci Felső-Sunyava dňa 26. decembra m. r. večer zúrila veľká oheň. Na prach zhorelo 18 domov a veľmi mnoho stodôl a bočných gazdovských stavísk s mnohým náradím, zbožím a potravou. Škoda obnáša 77 tisíc horún. 33 rodín prišlo do veľmi veľkej núdze. Len dvaja boli assekurovaní a aj to len na málo. Eudia, nešajúte tých niekoľko korún a dajte sa assekurovať! — V Podhradí istý Juro Diószegi, pisár v tamojšom okrese z úradných peňazí 600 korún ukradol. Už ho chytili a zatkli. — V Hanušovciach dňa 9. januára zhorelo 7 stodôl. Oheň povstal z nepozornosti. — V Batizovcák dňa 31. decembra v noci jedna stodola zhorela. — V spišskej stolici následkom ex-lexu minulého roku o jedon million 133.629 korún 23 halierov menej priamej dane zaplatili ako v roku 1904. — Minulého roku veľmi mnohí sa vysťahovali zo Spisa, s malou výnimkou skoro všetci do Ameriky. Úradne vydali v celej stolici 6410 cestovných passov, teda o 3302 viac, ako roku 1904. Najviac ľudí sa vysťahovalo z lubovenského a starovesského okresu. — V Smolníku veľké nešťastie potkalo v štedrý večer robotníčku Justínu Lerchin. Pálenku si hriala, ktorá začala horeť a oheň hneď chytil aj jej šaty. Ona síce zaraz utekala von a hodila sa do snahu, ale predsa natoľko sa popálila, že dňa 8. januára medzi veľkými bolesťami umrela.

Samovražda. Z Nitry píšú, že v obci Vicsap-Apáti statkár Július Lelkes sa zastrelil. Večer sa ešte pokojne navečeral a ráno už ho našli v posteli zastreleného. Prečo spáchal statkár samovraždu, nevedno, lebo žil v dobrých hmotných pomerech.

Vlci. Z Rimavskej Soboty píšú, že v obci Ajnácskő pastieri v jednu z pominulých nocí zabili viac vlkov, ktorí napadli ich čriedy. Od istého času v horách videli tiež vlkov, ktorí ta prešli ze zvolenských hôr a hrozia ľuďom nebezpečím.

Na miesto divočiny strelil na človeka. Z Békés Čaby sdeľujú, že Samuel Boboš na hone, ktorý sriadil na statku grófa Alberta Apponyiho, strelil do hlavy gazdovi Jurajovi Korlíkovi, ktorý v jednom jarku striehol na divočinu. Do hlavy Korlíka vletelo päť brokov. Ťažko raneného Korlíka odviezli do nemocnice v Gyule.

Sňah. Z Maramaros-Szidetu píšú, že tam na vrchoch napadlo veľa sňahu. Vo vyššie ležiacich obciach, ako v Borze, v Ökörmezöve je na meter sňahu. — V hlavnom meste v noci z nedele na pondelok po prvý raz napadlo sňahu.

Agent-švindler. V Levoči tamojšia polícia zatkla židovského agenta s obrázkami Maxa Atlasza, ktorý pochádza z Košíc. Agent pochopil celé Horno Uhorsko a klamal ľahkoverzý dedinský ľud. Každému hovoril, že on z poverenia debrecínskeho biskupa Wolafku sbiera objednávky na sväté obrazy a pátričky a každému kto si objednal sv. obraz alebo pátričky, sľúbil dvoje odpustenie hriechov. Svoj sľub všade potvrdzoval svedectvom, ktoré údajne dostal od biskupa. Takto agent nasbíeral mnoho objednávok, na ktoré dostal všade preddavky. Konečne v utorok dňa 16. januára polícia odhalila klamstvá tohto agenta a ho zatkla.

Teologovia pod lavinou. V Hallthali nedávno viac teologov urobilo výlet na vrch Arzler. Keď sa teologovia spúšťali dolu, jedno bralo sa odvalilo a strhlo sebou aj piatich teologov. Štyroch našli a zachránili, ale piateho, menom Beckera, nepodarilo sa najst. Jako teraz oznamujú z Innsbrucku, tohto teologa ani posavď nenašli, ačkoľvek ho ustavične hľadali. Lavina, v ktorej je pravdepodobne pochovaný theolog Becker, je na niektorom mieste aj na 40 metrov široká a päť metrov vysoká.

Vlamačstvo. Z Miškovca oznamujú, že tam dňa 17. januára neznámi zloději vlámali sa do obchodu klenótника Mórica Edelmana a ukradli mu veľmi mnoho cenných šperkov. Ačkoľvek obchod nachádza sa v najľudnatejšej ulici, vlamanie nezbadal nikto. Škoda činí asi 10.000 korún. Polícia vlamačov stopuje.

Obesil sa. Z Békés Čeby píšú, že odtiaľ denne viac ľudí sa vysťahuje do Ameriky. Tieto dni syn statkára Imricha Kvasza chcel sa tiež vysťahovať, pretože mu to ale otec nedovolil, obesil sa.

Obkradený hodinár. Do sklepu ružomerského hodinára Adolfa Goldfarba tieto dni v noci vlámali sa zloději a odniesli všetky vo výklade vyložené hodiny spolu aj s výkladom.

Orabovaný gazda. V obci Öcsöd (békésská stolica) tieto dni na úsvite gazdovi Alexandrovi Izbékymu ukradli neznámi zloději 12 000 korún v hotovosti.

Prírodný zjav. Zo Zvorniku (Bosna) sdeľujú, že dňa 12. t. m. večer videli na oblohe zvláštny zjav, ktorý sa podobal vlasatici (kométe) a vydával také svetlo, že niektoré ulice mesta boli osvetlené jako elektrickými lampami. Pekný a zriedkavý zjav objavil sa na severovýchodnej strane blankytu a trval len niekoľko sekund.

Zavraždený sklenár. Z Nitry píšú, že na ceste do obce Tormos našli zavraždeného Andreja Csepela rodom z Čičmán. Vrah je dosiaľ ešte neznámi. Vyšetovanie je v prúde.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom. Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcelovania povoľuje ústav do 2% ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podávame zdarma.

HOSPODÁRSTVO.

O lichve.

To nikdy nebolo, lebo ani starí ľudia nevedia sa pamätať, žeby lichvu tak nivočily choroby, ako teraz, čo je náramná škoda pre hospodárov. A to je najsmutnejšie, že chorú lichvu málo ktorý zverolekár vie vyliečiť. Ale nielen skrze choroby padá veľa statku, lež aj skrze nepozornosť. Tomuto máme privlastňovať aj zdutie lichvy, čo sa obyčajne s úpadkom končí. Ponevác toto nešťastie veľmi často sa stáva, preto za dobré a potrebné uznávame čo-to prehovoríť o ňom.

Lichva sa zdúje od friškej zelenej dateliny a lucerny, aj keď veľa múcných a škodlivých pokrmov dostane sa jej do bachora. Aby zelená krma nebola škodlivá, tak nechajme ju asi za dvanásť hodín stáť a vädnúť na čistom mieste, dobre potlačíť, ktorá takto trochu stepie a škodlivý plyn (kyselina) vynde z nej, takto už potom smele môžeme ju dať lichve. Zdutie to zapríčiniť, že zelená lucerna alebo datelina preplní bachor hoväda, zavre cestu vzduchu, kdežto sossbiera sa v ňom kyselina uhličitá (tú vydáva zo seba datelina) a ponevác nemá kade von ísť, nadúje žalúdok ako mechúr a dotedy tlačí vnútornosti, až krv sa zastaví a od toho zhyne hovädo.

Najmä minulej jary bola lichva vystavená tomuto nebezpečenstvu, lebo bolo málo krmu a tak boli sme prinútení statok náš s celkom mladou trávou a datelinou krmiť.

Raž (zelenú na krmenie), ľadník a trávku bez obavy môžeme dať lichve, len datelina a lucerna žiada pozor, čo z toho pozostáva, že túto krmu miešame so slamou, lichva to pomaly žerie — lebo sa preberá v nej — vyberajúc len krm zelený a slamu tak nechá. Dobré je takto miešanú lucernu porezať na sečku, lebo vtedy lichva aj slamu zožerie. Najlepšie ale friškú zelenú krmu — ako som to už spomenul — nechať uvädnúť, ale len najviac za 12 hodín, lebo ináč počne hniť.

Taká lichva, ktorá od malička je navyknutá na zelenú datelinu a lucernu, bez škody môže ju žrať, lebo záklopka jich žalúdka vie aj neprirodzené pohyby konať a hovädo vygrgá sossbieranú kyselinu uhličitú.

Pospolitý ľud nasledujúce lieky užíva: popreháňa zduté hovädo, mysliať, že od toho ľahko sa vylajní, pričom aj vyfučí sa do čista. Tento liek ale nič nestojí, lebo prirodzená cesta plynu je pažerák a nie črevá. Zvykli takéto hoväde aj vodou oblievať, drúkami ťrhnuť; iní zase podstaví mu škranec, aby plyn otvorenou papuľou vyšiel von. Toto je už hodno voľačo. Dávajú zdutému hovädu petrolej, vozovú masť, dohán, mydlovú vodu a lajno, z tej príčiny, aby ono s dávením vyprázdnilo preplnený žalúdok a aby ryhalo. Nehovorím, že nezachráni s tým lichvu,

lenže po takomto trápení len pomaly príde k sebe. Lepšie je, keď chytíme jazyk hoväda a ľaháme ho slabúčko von, skrze čo sa záklepka pažeráka pomaly otvorí

Zverolekári obyčajne toto robia: do papule hoväda lejú po kvapke solnú kyselinu, ktorú ono prežerie a neraz dobre mu bude od toho. Lekár vezme na poldruha metra dlhú rúrku, čo nenie iné ako oceľové pero (zpruha) súc s kožou obtiahnuté. Je v ňom jedna palička, ktorú možno von vytiahnuť. Rúrka táto prepchatá je cez 50 cm. dlhé, na prostriedku prevrtané, okrúhle drevo.

Jeden chlap chytí hlavu zdutého hoväda za rohy a ľahá ju nazad, aby s tým natiahol spodok hrdla. Druhý chlap otvorí papulu hoväda a strčí do nej hore spomenuté okrúhle drevo tak, aby dierka oproti hrtanu stála, konce dreva sa k rohom priviažu. Zverolekár chytí potom rúrku aj s paličkou a strčí ju cez vyvrtané drevo hovädu do hrtana a tisne ju pomaličky, až kým sa ona nedrgla do voľačoho tvrdého. Potom vytiahne z rúrky paličku, po čom s veľkou silou tisol sa von plyn z pažeráka. Kolko ráz sa rúrka zapchala, za každým vyčistil ju paličkou. Takto zachráni kovädo od istého úpadu.

Mimo rúrky mal aj trokár, čo nenie iné, ako na 15 cm. dlhá medená rúrka, v ktorej na spôsob šable okrúhly 7 mm. hrubý železný drôt chodí a ktorého koniec von z rúrky stojí a je ostrý. Šablička táto je zapravená v drevene rukoviatke, z čoho vidno, že potrebuje sa k pichaniu. Lekár omatkal ľavú slabinu hoväda a naproti kolena pravej nohy, práve na prostriedku, štúril šabličku do bachora. Ak by rúrkou krv tiekla, tak trafil slezinu, čo je nebezpečné. Takéto hovädo má sa predať mäsiarovi, lebo o 2—3 mesiace vykape. O hodinu po pichnutí zverolekár vytiahol rúrku a hovädo — ako čo by sa s ním nič nebolo stalo, žralo vesele.

Spomenuté nástroje nech si zaopatrí každý hospodár, lebo s nimi zaobchodiť nenie žiaden kumšt. Keď ich ale nemáme po ruke a potreba je súrna, vezmime tenký penicír a štúrme ho bez obavy do naznačeného miesta. Keby sme ale boli pochybili, predajme hovädo čím skôr mäsiarovi. Najlepšie ale bude, keď pozor dávame pri krmení, lebo vtedy istotne zachránime sa od škody. Len nedbanlivého hospodára statok sa zdúje. Teda pozor na všetko!

Gazda.

Svätý Ján Zlatoustý.

Ako rečník zázračný menuje sa svätý Ján, patriarcha carihradský, zlatoustým. Bol on neohrozený obranca a mimoriadne nadaný učiteľ cirkve. Svätý Ján Zlatoustý narodil sa r. 347. v chýrnom meste Antiochii. Rodičia jeho boli veľmi bohatí a z rodu šľachtického, lež pohani. Avšak Meletus, biskup antiochský, celú rodinu obrátil na vieru kresťanskú. Sekundus, otec svätého Jána, po krste skoro odumrel, matka ale Anthúsa vychovávala ho s tým väčšou starostlivosťou. Od útlej mladosti prejavoval sv. Ján mimoriadne vlohy a veľkú náklonnosť k učeniu, preto ho matka poslala do tých vtedy najchýrnejších škôl najprv v Antiochii, potom ale v Athénach. V učení, nado-

všetko ale rečníckou výrečnosťou vynikal nad všetkými mladíkmi, čo s ním školy navštevovali. Ako sa z Athén po odbavení škôl do Antiochie navrátil, vzal si pred seba že opustené a utlačené vdovy a siroty pred súdmi bude zdarma zastávať, čo so sázračnou šikovnosťou konal, tak že mnohým ubiedeným pomohol.

Túžil on však veľmi po kresťanskej dokonalosti a preto sa utiahol v Antiochii v jednom kláštore, kde veľmi prísny život viedol, pri tom ale s vedomosťami sa zaoberal a chýrne knihy spísal: o kňazstve, o čistote panenskovej a o sviatosti pokánia. Sostavil aj veľmi pekné dielo, v ktorom zastával mníchov proti tým, čo prísny a utiahnutý život týchto Bohu venovaných na posmech mali. Keď štyri roky v kláštore strávil, utiahol sa do hôr, kde celé dva roky jedine Bohu žil pri neustále prísnom pôste a pokáni. Tento prísny život zoslabil však jeho zdravie a tak z nadchnutia božieho prinútený bol k zveladeniu a posilneniu nakazeného zdravia navrátiť sa do Antiochie. Biskup Meletus vysvätil ho za jáhna (diakona), rok na to ale biskup Florian za kňaza. Pri yzsvätení jeho za kňaza, dľa zprávy hodnoverných mužov, videl bolo, ako biely holub poletuje mu nad hlavou. Po vysvätení svätý Ján ako kazateľ ohlasoval slovo božie v Antiochii cez dvanásť rokov so zázračným úspechom. Boh už vtedy vyznačil ho mocou činienia zázrakov. Medzi iným uzdravoval nemocných a predpovedal budúce veci. Chýr o svätom živote a zázračnej výrečnosti Jána na toľko sa rozšíril, že keď Nektár, patriarcha carihradský, zomrel, cisár Arkádus jeho si žiadal za patriarchu carihradského. Kňazstvo i svetskí tiež sa na tom uzniesli, svätý Ján však zdráhal sa túto vysokú hodnosť prijať. Kresťania Antiochie tiež ani slyšať nechceli o tom, aby ich svätý Ján opustil. Cisár Arkádus dal ho teda násilne do Carihradu doviesť, kde i hneď vysvätený bol za biskupa.

Svätý biskup a patriarcha jaknákľe nastúpil úrad svoj, začal kázať proti hriechom vtedy veľmi rozšíreným; napomínal veriacich ku láske k blížnemu, zvlášte ale ku tomu, aby často pristupovali ku svätým sviatostiam, aby sa v chráme božom poriadne držali, aby zachovávali čistotu srdca, nadovšetko aby hojne podporovali chudobných a ku iným čnostiam kresťanským. Bojoval predovšetkým proti kacírom Arianom, najmä keď týmto istý Gaján, ochranca Arianov, vyprostredkoval u cisára, aby si v Carihrade vystavili kostol. Svätý Ján to prekazil a pri každej príležitosti neohrozene bojoval za vieru Kristovu. Pri tom v prvom rade zaujímal sa za chudobných. Cisárovná Eudoxia na silu odobrala vinicu jednej chudobnej vdove. Ako to svätý Ján počul, hneď písal Eudoxii. Táto si však nevšimla napomenutia patriarchy a vinicu vdove nevrátila. Svätý Ján na to navštívil cisárovnú a slovom jej vytykal nespravodlivosť, akej sa oproti chudobnej vdove dopustila. Poneváž však ani toto nič neosožilo, keď onedlho cisárovná s veľkým sprievodom chcela ísť do chrámu, svätý Ján ju pri dverach pristavil a zakázal jej vstúpiť do chrámu. Rozlobila sa na toto Eudoxia a robila veľké kriky; jedon vojak zo sprievodu vytiahol meč a chcel ním uderiť patriarchu, v tom okamžení mu však ruka zdreve-

nela a ožila až potom, keď svätého patriarchy za odpustenie prosil. Svätý Ján viacej sa bál Boha ako ľudí a preto si nič nerobil z hnevu cisárovnej. Pri jednej príležitosti napomínali svätého patriarchy, aby sa neprotivil cisárovnej, lebo že ho do vyhnanstva pošlú. Svätý Ján odpovedal: «Toho sa ja nenalakám, ja sa iného nebojím, len hriechu». Vedela toto aj cisárovná, preto keď jej pri druhej príležitosti radili, aby sa pohrozila patriarchy, že vypadne z milosti cisárskej a ztratí biskupstvo, cisárovná na to odpovedala, že s tým nič nevykoná, Ján sa ničoho nebojí len hriechu.

Neprijemnosťi ale, aké mal svätý Ján s cisárovnou použili nepriatelia jeho proti nemu. Mnohí z pomsty a mnohí zase zo závidosti obrátili sa proti svätému Jánovi. Teofil, patriarcha z Alexandrie, ktorý od dávna túžil po patriarcháte carihradskom, na žiadosť cisárovnej shromáždil viacej biskupov svätému Jánovi neprajných a títo na základe rozličných, zlomyselne vymyslených chýb vyzdvihli ho z úradu. Eudoxia potom tak dlho namlúvala ináč nábožného cisára Arkádia, kým ho z mešta nevy-púdil. Sotva ale svätý Ján z mesta Carihradu vystúpil, povstalo tak hrozné zemetrasenie, že cisár i s celou rodinou skoro v ňom zahynul. Vydal hneď aj rozkaz, aby patriarchy zpiatky zavolali.

Lud jasal radosťou, keď videl, že sa svätý patriarcha domov navracia, radosť táto však netrvala dlho. Svätý Ján poznovu začal ostro karhať hriešnikov a medzi iným zakázal, aby sa na mieste, kde stál pomník cisárovnej, verejné hry udbavovali, bo sa tým rušily služby božie v blízkom kostole. Následkom tohoto viacej biskupov, čo nasiaknutí boli duchom kacírskym, na žiadosť cisárovnej držali poradu a uzavreli, aby svätý Ján z mesta Carihradu na veky vypúdený bol. Stalo sa teda všetko, ako si to cisárovná žiadala. Svätého Jána previezli na jednej lodi do Arménie, kde sa vo veľmi vzdialenom meste Kukusus prinútený bol usadiť. Obyvateľstvo tohoto mesta bolo šťastlivé. Svätý Ján ohlasoval tu slovo božie, premnohých obrátil na vieru Kristovu, ustanovil biskupov, vysvätil kňazov. Jedným slovom sriadil tu veľkú cirkev kresťanskú. Pápež Inocenc I. ako sa dozvedel, čo sa stalo so svätým Jánom, svolal v Ríme sbor biskupský, dal prisne preskúmať jeho záležitosť a naložil cisárovi Arkádovi, aby svätého Jána do Carihradu zpiatky povolal. Nepriatelia jeho ale, ktorí veľký vplyv mali na cisárovnú, žiadali, aby prenasledovaného patriarchy ešte do ďalších zemí poslali. Na ceste do tohoto vyhnanstva do ďalekých krajov upadol svätý Ján do nemoce. Svätí Peter a Pavel zjavili sa mu v ťažkej nemoci a tešili ho. Na ceste prišli k jednému kostolu, v ktorom nachodil sa hrob biskupa a mučedníka Baziliska. V noci zjavil sa mu Bazilisk vo snách a zvestoval mu: «Teš sa brate môj, Jáne, zajtrá sa vidíme». A videli sa v nebesiach, bo svätý Ján Zlatoustý na druhý deň zomrel v šesťdesiatom roku svojho. Pred svojou smrťou prežehnal sa znamením svätého kríža a pravil naposledy tieto slová: «Požehnano buď vo všetkom meno Pána. Amen».

Cisár Theodoz, syn Arkádov a Eudoxie pozostatky

svätého Jána Zlatoustého s veľkými slávnosťami preniesť dal do Carihradu.

Svätý Ján Zlatoustý hovorieval pri každej rozhodnej príležitosti: «Ja sa ničoho nebojím ako hriechu». Bodaj by tieto utešené slová nasledoval aj dnes každý kresťan a katolík vždy a všade.

DOPISY.

Šándorfa.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Z mnohých obcí čítam dopisy vo vašom etenom časopise, len z nasej obce Šándorfa, ktorá leží takrečeno v malých Karpatoch v nitrianskej stolici, som ešte doteraz nič nečítal napriek tomu, žeby sa o našej obci mnoho a mnoho písať mohlo, jak dobrého tak aj zlého. Bohužiaľ posledného veľmi mnoho.

Tohoto mesiaca z 9 ho na 10-ho, práve o 12. hodine v noci hrozným spôsobom dal Boh na známosť svoju nevoľu nad spáchanými našimi zlostim. Strhlo sa náramné zemetrasenie, že ľudia zo spánku strachom povyskakovali a každý sa usiloval z príbytku svojho čím skôr dostať sa von. Hukot bol náramný, zo stien obrazy a inšie veci padaly, komíny sa s veľkým hurtom rúcaly a ľud sa nadržával, že sa priblížila posledná hodina jeho živobytia.

Hlásnik práve začal dvanástu hodinu trúbiť a odtrúbiac sedem, ôsmu už nebol v stave, lebo tak s ním zatriaslo, že padol hore značky, trúba a čapica mu ďaleko odletely, on vo veľkom strachu volajúc Pána Ježiša na pomoc, odporúčal sa do jeho moci a ochrany. Dľa udania jeho predišlo zemetrasenie jedno náramné oziarenie sa oblohy nebeskej a potom hukot a pištiaci víchor.

Väčšina nášho ľudu držala tento strašný prípad za strašenie, ktoré s ním tropia akési nočné mátohy, kým sa nedozvedeli, čo vlastne je príčinou toho s nimi semtam metania.

Zemetrasenie toto zapríčinilo veľké zpuštoenie, ako tiež aj mnoho škody. Vyše 100 komínov, mnoho stien a aj jedon dom sa zrútil. Fara, bývanie organistovo, školy a byt druhého učiteľa sú veľmi porúchané. Z kostolnej strechy dve tretiny šhridlíce spadlo na zem. Vnútorne kostolné sklepenie sa veľmi dopukalo, jednotlivé sochy a obrazy kostolné padly na zem a sa dolámaly a kostolná dlážka pokrytá je napadanou vakoukou.

Našu slečnu-učiteľku poudieralo mnoho na ňu padlých tehiel a maľty, tá takrečeno ako rozumu pozbavená vybehla von zo svojej izbičky, bežiac ku organistovi, volajúc o pomoc. Ledva sa ľudia z prvej hrôzy trochu upo-

kojili, o doch hodinách po pol noci došlo druhé, ale vlnovité trasenie. Strach ľudu dosiahol po tomto druhom trasení sa najvyššieho stupňa. Včul už aj tí naši krémovi vífazi ztratili smelosť. Jedon z nich, ktorému aj p. majster hovoria, jak sa dom s ním zatriasol, dvere sa otvorily, komín sa zrútil a pod ním sediace sličky sa s krikom rozletely, svojej ho napomínajúcej manželke riekol: «Ženičko moja, zle je, už tí zlí idú pre mňa!

Mimo našej obce zastihlo toto hrozné nešťastie vo veľkej miere aj obec Korlatkó a obec Nyitra-Jablonicz. V Korlatkóve kostol je natolko porúchaný, že kým ho stavebná kommissia neprezre, tamojší pán farár odbavovanie svätej omše zastavil.

V obci Nyitra-Jablonicz z veže kríž spadol a kostol tiež náramne porúchaný je. Mimo toho v obidvoch spomených obciach mnoho komínov sa zrútilo a stien sa porúchalo.

Nedaj Bože, aby sa toto hrozné nešťastie v tak veľkej miere obnovilo, lebo vtedy ten istý osud by nás zastihol, čo nešťastné mesto Calabriu.

Bože nás chráň od toho!

Ludomil.

Čermany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Kresťane».

Verne svojmu sľubu, dľa ktorého každú značnejšiu prípadnosť, ktorá by sa v našej obci udala, vám opíšem pre ctených čitateľov nášho «Kresťana», uverejňujem, že dňa 13. januára sme mali voľbu na obecné predstavenstvo. Rychtárom zostal len starý a to už po piaty krát zvolený, je on oduševnený kresťan, horlivý ľudák a poriadny občan, menuje sa Jozef Steltenpohl. Za podrychtára zvolený je Ján Valent Palkov, kostolník, verný to privrženec kresťanskej ľudovej strany a horlivý bojovník každého pohybu náboženského a kresťansko-spoločenského. Za prisazných a za nových výborníkov tiež poriadni a neohrození ľudáci a zbožní kresťania boli vyvolení, a síce: Jozef Šimo, August Ešer, Teodor Kemmláge, Jozef Niebur, atď.

Všetkým týmto novozvoleným zastupiteľom našej obce sa my Čermania len tešiť máme. Vyvolením týchto mužov ukázali sme, že jak pevne stojí u nás kresťanská ľudová strana. Dal by Boh, aby tento príklad aj inde nasledovali a vyvolili si za zastupiteľov obce len takých mužov, ktorí sa priznávajú ku zástave kresťanskej ľudovej strany.

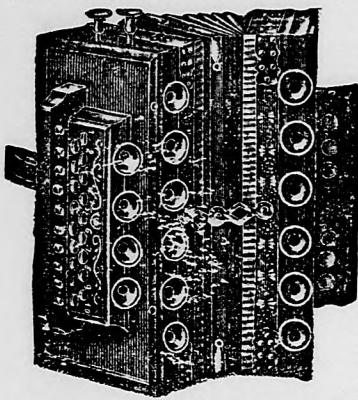
Jako s radosťou som zkusil, aj v iných obciach našej doliny ľudáci vyhrali; tak ku príkladu v Šuranoch nezvolili znovu za rychtára Jakubičku, ktorý pri poslednej voľbe vyslaneckej na liberálneho kandidáta hlasoval, bárs ešte pred voľbou bol sľubil pánu farárovi, že aj on bude hlasovať na kandidáta ľudového, no ale sľub daný pánu farárovi nezadržal.

Keď vám ďakujem za uverejnenie týchto mojich riadkov, zostávam váš služebník

Ján Mindus.

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojeho cenníka, teda bez rizika pre objednávateľa posielam špočtovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmoniky» číslo 663, aby ch o nedostiziteľnej solidite jejich každého presvedčil. Táto harmonika má garantované špirál perá nielen pre tikadla, lež aj pre basy a klapne ľufu, má ďalej 10 tikadiel, 2 registre, duplované hlasy, 48 hlasov. tri rady trub, mahagoni farbou politované čierne vkladky s barvistými okrajky, niklovú okovu, dúplované mešky, mesačné chraničlá a držadlá, veľkosť 31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku každej harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmoniky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre deli po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Fajnejšie harmoniky po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa mojho cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobená hraničnému mytu bo sú celkom české dō oby. čo prosím do povahy vziať. Ziadné riziko. — Možno vymenčf, alebo peňaze zpiatky dostať. Rozposiela špočtovou dobierkou vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)
Velký cenník s mnohým vyobrazením posielá sa komukolvek na žiadosť zdarma a franko.

Oznamení prijíma
administrácia

Kreštan

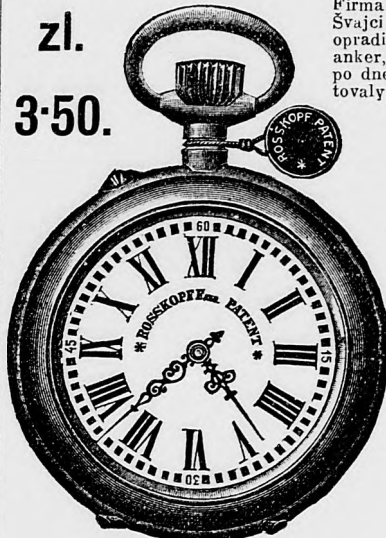
■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Opravdivé „Rosskopf Patent“

zl.

3.50.

Firma «Rosskopf Frer» vo Švajci spinomocnila ma Jej opravdivé «Rosskopf» Patent-anker, Rem. hodinky, ktoré po dnes ešte ráz tolko koštovaly, odpredavať za zl. 3.50

Tento odpredaj trvá len Krátky čas, kým zásoba stačí a má k tomu slúžiť cenným odberateľom ukázať rozdiel medzi opravdivými.

«Rosskopf Patent» a medzi tak rečenými hodinkami s týmto Rosskopf Op avdivé «Rosskopf Patent» hodinky majú skom pokryty 36 hodinový anker stroj v rubinoch, slúžia teda 25—30 rokov. hdežto hodinky systému Rosskopf o niekoľko rokov neni sú k upotrebeniu Každé opravdivé «Rosskopf Patent» hodinky majú plombu s záručný certifikát s firmou «Rosskopf Frer»

kopf-Frer v Chause de Fouds (Švajc) na pokryvke. Záruka 5 rokov. Jestli by hodinky nezodpovedaly zavazujem sa doposláné peňaze behom 30 dni franko navrátiť. Rozposielanie stáva sa kroz hlavné zastupiteľstvo pre Uhorsko Rakusko

MAX BÖHNEL hodinár

Wien, IV., Margaretenstrasse 38.

Žiadajte si moj veľký cenník s viac než 1000 vyobrazeniami hodín a tovaru zo zlata a striebra, franko a zdarma.

Od 30 rokov
známe a chytré

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v Malackách (prešporská stolica), sú vzácnym a lacným domácim liekom proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám. Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. Stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňazita hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštovného kamkolvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa. Jediné zasielateľstvo u **J. FRIEDRICHÁ**, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať. — Výtah z pod'akovani.

Vela ctený pan lekárnik prosím vas zašlite mi 4 (štyri) baliky vašich karpatských piluliek, trpel som na zapchavku, porad keď jich užívam, mam miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim, prepustil som ich i mojmu priateľovi ten trpel na nechut k jedlu i na žalukovy katar, aj ten hovorí, ze bez nich nemože byť, atak vam obdivaja vďaka že žetane visokeho veku aby ste ešte moho nemocných moho uzdraviť. s uctou značim sa
V Ezdeviku dna 3/V. 1905.

Karol Kupecky staviteľ.

Ctený Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Uctive prosím že by mi račii poslat jeden balik karpatských zdravotných piluliek ktoré dobre účinkuju každému pre moju manželku, pan Boh jun to odplat prosím čím skor.
Ambrosfalva, 14 tého novembra 1905.

Michal Vida.

V. l. ctený Pane lekárnik Friedrich v Prosím zašlite mi Malackách! Jeden batiček V. šieh karpatských zdravotných piluliek pre moju manželku ktoré už jedru upotrebovala a po upotrebovaní prestalo její hlavy boleni a je i žaludok počal trávit a trus z nej ľahko šiel. Teda v ás eše srdečne prosím za tizhé asiany nečti Vaní da Pan Boh milostivý eše clouhí žiti na tomto svete aly sita ozy k vaní se utskajicim mohli pomahati.
V dolných Drákovcach 1 ho decembra 1905.

Antal Rédeky zolnik.

Blahorodý Pane! Pošlite mi zase obratom pošly jeden balíček karpatských zdravotných piluliek chirečnich čím zajriehleji. Necht ten milostivý Boh vas olhe roky zdrúve v dobom zdraví aby iste mohli pomahat nemocny s vašimi vtečnými pilulkami. Se srdečným pozdravom a hlbou učtu značim sa vč Vidznej odia 22 tého novembra 1905.

Stefan Sandik.

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosím zašlite z vašich viborných karpatských piluliek jeden balíček se 6 škatulkami na dobrohu ktoré mi od hlavy tolení a čaluka dobre účinkovaly. Zostavam se srdočnim pízdravem.
Arva Erdék 28 tého decembra 1905.

Jan Chudoba.

Velactený Pane lekárnik! Prosím, pošlite mi tri baliky karpatské zdravotné pilulky za týchto 8-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podžen, za Vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účnkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pan Boh dá zdravia, aby Ste mohli ešte mnohých spristiť od všlijakých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem. Nemešany, 17. jan. 1902.

Ján Urbán.

Velactený pane lekárnik!
Prosím zašlite mi z vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovaly. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondřej Novák, roľník, č. 17.

Ctený Pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balik Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na mój žalúdok vel'ku bol'ast' a mnoho penazi som utratil a s ničim som si pomôcť nemohol. teraz chvalobu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať Vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo naj'alejš slúžiť úbohému nemocnému ľudu. Vo Vel'kej Bytči, da 18. okt. 1898. S učtu Jan Horak.

Urodzenemu pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v Malackách. Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už vel'a veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dna 16. dec. 1897. So zvláštnou učtu. Vincent Vög, farár.

Blahorodý Pane! Znovu prosím jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na ozaj podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok V Eleku, dna 16. dec. 1897. S učtu Michal Hammer.

Ctený p. lekárnik!
Ráčte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslat', ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to z liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hocomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dna 11. dec. 1897. S učtu Michal Kuzma.

Velactený pane Friedrich!
Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne vel'mi dobre účinkovali, začo Vám srdečne ďakujem. Nech Vás pan Boh živý, že by ste ešte na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc utskajucim pomahat mohli. Pošlite pre moju susedu päť balíčkov na dobierku Ondrej Vallo, roľník V Báč-Laliti dna 5. januara 1904.

Ctený Pane!
Už viac rokov trpím na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzáčne zdravotné pilulky mna úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosim, sašlite mne ešt'o dva balíčky Z vašich karpatských piluliek. Nechcem totiž, aby v moj om dome nikdy nechýbali. Nech Vas Pan Boh živý. s učtu, Andrej Svehik V Tek. Lovci dna 25-ho augustu 1903.

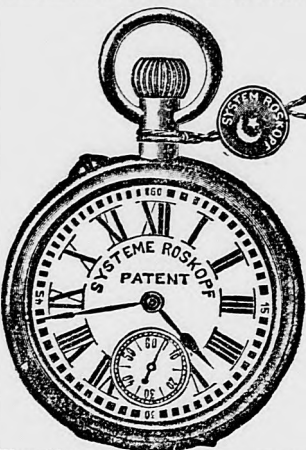
Velactený pane lekárnik! Ako som já Vaše výborné zdravotné pilulky, rozšíril, že sú užitočne každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz a druhému môžem Vaše zdravotné pilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch balíčkov z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou učtu Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláš dňa 6-ho Oktobra 1903.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

Hanns KonradI. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)**Automat. pãste na myši**

na potkanov zl. 2.— na myši zl. 1.20, lapaju bez dozoru aj 50 kusov cez noc. Bez zápachu a stavaju sa samé. Pãste na svãby a iný hmnyz s pokrïvkou z alumnia chytia aj tisíc svãbov cez noc zl. 1.20. — Najlepšieho výsledku. Rozposiela s poštovou dobierkou Dom nozposielania LEO LATEINER, Wien I/43 Wollzeile 31.

6 mesiacov na probu!**Osem mesiacov kredit! Celkom zdarma!**

a podobné jarmočné reklamny svetochnrna firma moja k odporúčaní nepotrebuje. Ta už od rokov rozposielam k úplnej spokojnosti odberačom mojim moje pôvodné amerického antimagnetického systému

Roskopf Patent Anker Remontoir hodinky číslo 99.

s plombou v čiernej farbe s ocelovou, alebo niklovou pokrïvkou, s patent-email ciferblatnom 36 hodiu chody, poriadne preskúmané s 3 ročnou zárukou v toboke z jehlovej kože s niklovou retiazkou a s ovesníkom za K 4.— Tri kusky K 11.50; 6 kuskov K 22.50.

Tiežodinky s duplivanou pokrïvkou K 6.80. Lacné Roskopf systému hodín y bez plomby ako ich mali hodinári a sklepári predávajú kus za K 3.— Penãze zpiatky prijimam, alebo tovar v dobrom stave vymieňam aj po 6 mesiacoch. Rozposielanie stava sas poštovou dobierkou, alebo pri predbežnom doposlani peãazi kroz prvú dielnu hodinarsku

HANNS KONRAD**= Brüx 1542. (Čechy). =**

c. k. úradne prisahaný šacmajster, vyznačený c. k. orlem riše, zlatými a striebornými medailami výstev a 100.000 listinami uznania zo všetkých končin sveta. — Cenníky s bohatými výše 1000 vyobrazeniami na ziadost posielaju sa franko a zdarma.

Len k 4.— s retiazkou s tobolkou.**Rákóczy horké pre žalúdok**

najistejší domáci liek proti chorobám zo žalúdka pochodiacim. — Podporuje trávenie, následkom výsledku jeho chut k jedeniu zväcsujúceho chráni pred všetkými z jediel a napojov povstávajúcimi chorobami, hati krče, náklomnosť k dáven.u, závrat, hlavy bôl, tlačenie žalúdka, záhu, zimnicu, kolíku, neporiadne trávenie, grganie, zastavuje tučnosť. — Zdravý človek môže zarovnak ako aj nezdravý liek tento požívať, bo on najlepšej účinkuje na celu sustavu človeka. — Cena 1 flašky 2 koruny. Pri predbežnom doposlani peãazi 3 flašky franko 6 korún. Doposielanie poštou každý deň dvakrát. Výlučný dorabateľ:

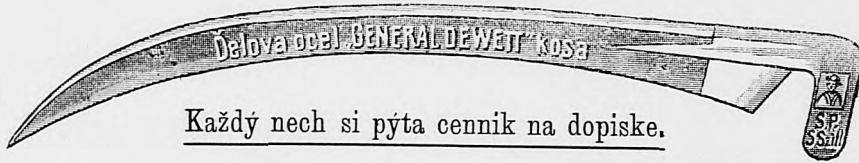
REQUINY ATTILA lekárnik

Budapest, VII., Külső kerepesi-ut 24.

Hlavný sklad: **Josef Török** lekárnik, Karátyi-u. 12. a Dr. Egger „Nádor“-lekárne, Váci körút 17. szám.

K odporúčaníu je zvlãstne **REQUINY****čaj na plúca** jedna škatula 1.50 koruna.**Darmo**

pošle bárkomu obrãzkový cenník svetochnrných.

Každý nech si pýta cenník na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs**PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochnrných kôs.****Z viacej tisíc listin uznania a podãkovanja uverejnujem nasledujúce:**

Blahorodý Pane! Vãul po zatve dávam Vám na znãmosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdãal, a dokãazaly sa čo najvybornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Vãš citeľ

Ján Kis Máté

obyvateľ k.-sz.-mãrtonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdý objednanými som veľmi bol spokojný. Prosím ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obrãtom poçty a s dobierkou. S uctou

Stefan Peringer,

Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kosity som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepísal, vãul ale keď všetke 36 kusy sú vyprobované dávam Vám na znãmosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarily. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielal mohl bo my v našej obci iné kosity viac potrebovať nebudeme. Nech Vãs Boh žíví. Eberdori. S uctou

Alexander Varga, strojný kovãč.

«General Dewett»-kôs 16 90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tubšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a mneho druhu kosity nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Foto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosím raãte mi teraz priam tak dobrych ako vlni poslali. Útam sa se v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kosity. V našom chotãri čvëndži už 37 «General Dewett»-kôs. Vãul prosím raãte mi zas 16 kusov kôs poslali a 20 kladvíek tak dobrych ako sú kosity s poçtovou dobierkou.

a. t. d. Garam-Vezekény. S uctou

Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašimi kosami čo ste nám minulého mesiãa poslali veľmi sme sapokoini, za čo Vãm prãjeme zdravia a sily. Kis-Jaranovãc, Stolica Belovãr, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Kercsmãr, Ján Gãspãr, Marcsák Mátãr, Ludvík Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukics. Michal Kiss, Marcsák Suna, Níkola Csirkics.

Cteny Pane! Mãm tú česť dať Vãm na vedomie, že poslame kosity sú všetky znamenité a prijmite za to naše najvãčšie vďaky. Budúce len od

Vãs budeme potrebné kosity donãšaf. Székelyhid. Stolica Bihar. S uctou

Alexander Kapányi, Josef Kolotãr,

Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pãn Sohr! Už som celkom zabudnul povdãenosť a vďaky vyslovíť k kosity vlni doposlali. V mene všetkých vyslovujem vďaky Pãnu Sohrovi bo tak kosity, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarily čomu sa veľmi tešime. A prosíme Boha aby Pãna Sohra udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac luom poslužíť mohol dobrými kosami. Ste nodny pochvaly. Szilvás-Ujfalú.

Kalman Hajduczky, stolãrsky majster.

Velacteny Pane! Teším sa že Vãm mozem na vedomie dať, že kosity vypady k najvãčšej spokojnosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja odporúãam každému gazdovi, čo potrebuje dobrou kosu, aby si taku len u Vãs a to «General Dewett»-kosu zaopatril. Útam sa že na jar aspon 10 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vãšu kosu si preto každý vãži, napodobnu ale chrãni sa ako čert svãtenej vody.

Ó-Verbãsz, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).

S pozdravom citeľ

Fridrich Preitenbach.

Blahorodý Pan Pavel Sohr! S dôverou obrãciam sa ku Blahorodému Pãnu a prosím z tých dobrych

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cýrny balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reu u, boľenie zubov a krížov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s poštovou dobierekou. K dostaniu u lekára **Franc Gröz-Nagy** v Debrecine 27. č. V Buda-Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajici **hajduság mast na fuzy**, ktorou v najkratčyrna som čase dosiahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s poštovou dobierekou. 2-5

Jedine pravý

THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Nedo-
stíže pôsobivým liečivým prostried-
kom pri všetkých nemocach pľúc a prs,
mierni katarri a zamedzuje výmety, od-
nima boľastný kášeľ a lieči 1 zastaralé
nemocce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri
zánetu v krku, v chriptani a pri všetkých
nemocach krku atd. — 3. Zahája dôkladne
každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim
spôsobom všetké nemocce jatier, žalúdka a
čriev, zvlášte žaludkove krče, koliku a trha-
nie v živote. — 5. Odnima boľast a hojí
zlátú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko
odvážive čistí krv i ľadviny, odnima hypo-
chondriu i fažkomysel'nosť, podporuje chut'
k jedlu a zažívaniu. — 7. Služi výtečne pri
boľastach zubov, pri výžranich zuboch,
hnilobe úst a pri všetkých nemocach zubov

a úst, jako aj odstraňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a
žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hlistam pásovníci a
proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnútorne ako po-
divný liečivý prostriedok za dobrý uznaný na všetky rany, červstvé
i staré, na jizvy, ružu, osý-u, fistule, bradavice, popáleniny,
zmrzlé údy, na svrab, podkožnice a výrazky, na rozpukané á
drsné ruky atd., a odnima boľast i hučanie v hlavie, trhanle,
pakostnicu, boľast v ušiach atd., o čom jasne vysvetlenie dáva
obširný návod k upotrebeniu. — 10. Je to vôbec liečivý prostried-
dok, ktorý tak vnútorne, ako zovnútorne s nepochybným výsled-
kom dá sa užívať. ktorý je veľ'mi reálny a docela neškodný a v
žiadnej rodine nemá jako prvú pomoc pri influenze, cholere š
iných nákazlivých nemocach chybeť. Všimnime si teda vždy shora
udané zelené známky ochranné! Kde neny žiadni sklad mojego
balsamu, tam objednávejme priamo a adresujme „Lekárne u
Anjela strázcú Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-
Sauerbrunnu. Proti napodobizneniu chráni najlepšie priamo
objednávka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojitých
fľašiek franko na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej
než 12 malých alebo 6 dvojitých fľašiek sa nezasiela. Zasiela sa
len proti predchádzemu poukázaniu alebo dobierekou obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Sila a účinok

pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová mast' užíva: Pri boľavých prsách šesti-
nedielok, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži,
pri vseliakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ramách,
slanom vredu, nábehých nosách i pri kostijedu, pri ranách úcho-
dených, bodených, rezaných, drtných a strejných, k vyťahnutiu
všetkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, bro-
kov trní atd., pri všetkých podobraninách a nárustoch karbun-
kolec, novotvoroch a raku, pri červu v prstoch, vredoch nechto-
v, pl'uzgrioch pri nobách chodom rozboľených, spáleninách všetkých
druhov, zmrzých údoch, preležani nemôcných, naderoch krvných,
pri otoku uší a boľavých detí atd. atd. Centifoliová mast' čím
staršia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodné,
mať vždy v rodine zásobu tonoto jedine druhu zachovajú-
ceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasia-
lanie deje sa výhradne len proti predhodzemu poukázaniu alebo
dobierekou obnosu. Dva tegliky s poštovým portom, nákladný M
listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

„Lekareň u Anjela stážcu ADOLFA
THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-
Sauerbrunnu.

Oba tieto, dotyčno liečivosti jejich zvlášte výborné články,
neni sú podobrene zkazlivosti, bo oproti čím sú staršie. tým väčšiu
oenu majú a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i
možu rozposielat sa v každej čiastke roka.

Zdarma rozposielame tlačenu knižočku, ktorá obsahuje výrazy
vďakov a uznania nezčíselných a mnohoročných odberateľov liekov
mojich po celom svete. Túto knižočku rozposielanú pri predbe-
žnom doposlani 20 hal. v listových kolkoch. Odberateľom našim
doposielame knižočku franko a zdarma. 275

Sklady u lekárnik: Jozefa Töröka a Dra
Eggera v Budapešti a L. Vértes Lugos.

Grátis a
franko

po-lem komu-
kolvek moj
veľký cennik
s vyšej nez
1000 vyobrazé-
ním solidného
hudobného to-
varu každého
druhu.

Hanns Konrad Erzberg do-
posielateľ hudobného tovaru
Brüx 1545 (Čechy).

Hu-le pre žiakov bez
slačka za zl. 2-40, 2-75,
3-40, slačky osobitne po
40, 50, 70 kr. Citary, har-
moniky na sklade. Žiadné
risiko, možuo vymeniť, alebo
peňaže zpiatky obdržať.

Oznamy prijíma

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Bez učiteľa bez poznania nôt
môže ktokoľvek na mojom

„Accordeone kľúkaniu“

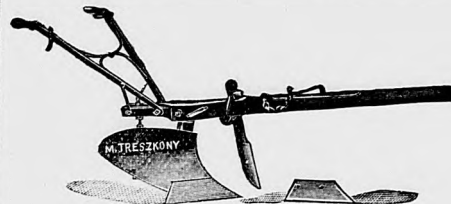
hrat piesne, tance a marše.
Zvlášte odporúča sa ku svač-
bám, pri čístitostným zábavkám
a výletom atd. Nastroj tento
má 10 tikadiel, 20 hlasov 2 klapke
k ľúkaniu a stojí so šklou ku
sebaučeniu 1 kus zl. 1.25,
zl. 3.—, zl. 3.50. Accordeony v
najtajnejšom vyhotovení a s naj-
krajšími klasmí kus po zl. 1.80.
Rosposi la s poštovou dobierekou
a lebo pri predbežnom doposlani
ceny.

Hanns Konrad

vývozný dom hudob strojov
Brüx Nr. 1543. (Čechy).

Veľký cenník výš než 1000 vyob-
razemín.

Páni hospodári!

Len umňa
dostanete
tie najlep-
šie, tohto
času za
nájdo-
konejšie
uznanie
hospodár-
ske stroje

ako: mláfačky s oceľovými guľčkami, ktoré idú o polo-
vicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečko-
vice atd. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.
Michal Treskoň fabrikant hospodarskych stro-
jov v Bytci (Nagy-Bitce).

Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať
zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o
podmienky obrátia na mňa. 292

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej
stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chuňavý a
viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol
profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegi-
umom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen
pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s
viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i
tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými
je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr
Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch;
profesor dr. Tunnicliffe v Londone. Veľkého vyznačenia
stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ ob-
jednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÁTOSTI
PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každej „Anjel“ lekáreň
lekárni a u dorabateľa „PURGO“ len v
bálikoch opaskom ochrannou známkou opairených je
k dostaniu. Akékoľvek iné zaobalenie alebo predávanie
v podobe pastilek ako ho často odporúčajú, treba ako
článok celkom bezcenny do prosta odmrštit'. 268

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu boľenie rúk,
nôh a dieku aké pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia
a z vytknutia, taktiez i opuchliny hojí istež ako ktorýkoľvek
iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie
jeho badať možno i pri najstarších nemocach, proti ktorým
ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynalezca

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárniach Jozefa Török. Budapest,
VI., Király-u. 12. a Andras-y-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena „rodinnéj“ fľašky k dlk-
šiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky ob-
jednane zasielajú sa franko.